

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer

in stane za Kranj 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Florianova v «Zvezdi».

Mesečna priloga

„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo

Politični del. ≡ ≡ ≡

□□□□

Pro domo.

I.

Obljuba dela dolg, pravi star pregovor. Ker smo zadnjič povodom se vršecih občinskih volitev v Kranju pisali, da se hočemo pečati z novim občinskim odborom, oziroma z njegovim delo in nedelovanjem — pri tem se pa ozrimo še tudi malo drugam naokrog — naj torej tej obljubi veljajo naslednji članki. Predno pa to storimo, naj še povdarimo, da bi bilo pravzaprav umestno in koristno, ko bi bili razpravljali o tem že pred volitvami. A tega nismo storili zgolj iz tega vzroka, da se zavarujemo proti morebitnemu predbacivanju, da delamo za razdor, ali da imamo kake osebne mržnje proti sedanjemu občinskemu odboru. Niti prvega, niti drugega nam trezno misleči čitatelj ne bo mogel zabrusiti v brk, ko bo prečital ta in nadaljnje članke.

Občinske volitve v našem mestu so za nami. Vršile so se brez vsakega boja, še manj pa zanimanja. Ako vpoštevamo oni vroči boj pred šestimi leti in pa izid volitev pred tremi leti, ko je sedaj vladajoča stranka dobila primerno zelo veliko glasov, so prešli sedanji občinski odborniki prav pičlo število glasov, in sicer od 491 glasov v tretjem razredu celih 94 glasov (s pooblastili vred), od 24 glasov v drugem razredu 7, od 64 glasov v prvem razredu 13 glasov. Nekdanji zavedni Kranj ni vaju takega razočaranja. Treba pa je, da se vprašamo po vzrokih te mlačnosti.

Da pri nas v Kranju ni nobenega pravega zanimanja za politično, pa tudi družabno življenje, je neovrgljivo dejstvo, ker se pri nas prav nič ne dela. Prav tako, kakršno je osrednje vodstvo naše narodno-napredne stranke v Ljubljani, vidimo dandanes tudi pri nas v Kranju. Ne rečemo sicer, da bi se pri nas morala tirati sama politika, pač pa je treba, da se naša gorenjska metropola povzdigne na čim večji gospodarski in napredni nivó. In koliko nujnih in krvavo potrebnih stvari čaka Kranj neodložljive rešitve!

Kranj ima in mora imeti po svoji naravni legi lepo bodočnost, ako veliki časi ne najdejo malih ljudi. Ne glede na to, da je naše mesto takorekoč izključno trgovsko mesto, ki ima dobro obiskane tedenske, a še bolj letne sejme, na katere dohajajo ljudje iz najoddaljenejših krajev Gorenjske, da, celo s Koroškega in Solnograškega, tako da vsaki sejem vrže mestu povprečno okrog 20.000 K, temveč Kranj naj bi zaslovel daleč okrog kot prijetno in udobno letovišče tujcev. Promet s tujci bi se moral pri nas vse bolj negovati kakor je to doslej bila navada. Od takega prometa bi imeli ne mali dobiček gostilničarji in hotelirji, trgovci, mesarji, peki, pa tudi drugi obrtniki. Tujska industrija bi prinesla našem mestu precej denarja, ki bi se razdelil na vse stanove.

Toda pri nas se boje tujcev, ker je prebivalstvo ločeno v «Kranjce» in pritepence. To naziranje je vkoreninjeno zelo v takozvanih «boljših» krogih. V resnici bi pa lahko komaj na prste sešteli vse prave Kranjce. To je ena glavnih ovir vsakemu napredku našega mesta. Je sicer zelo stara, a treba jo bode prejalislej iztebiti. Takozvani «Kranjci» imajo povsod prvo in zadnjo besedo, ne prašajo nikogar za mnenje, še manj pa

za svet, temveč njim se mora pokoriti vsakdo, četudi ni brez možgan v glavi. Vseposvobod zapazimo ene in iste osebe, ki pa se puste voliti v različne, pravzaprav v vse odbore ter društva in — kar je naravno — vsled preobilice raznih odborovih in društvenih bremen ponajvečkrat ne zadoste svojim prevzetim dolžnostim, zakaj čast jim je več nego delo. Vsled tega je pri nas tudi toliko na smrt bolnih društev. Če se jih še večina drži pokoncu, je to večalimanj pripisati delavnosti kakega posameznega odbornika. Reklo se bo morda, da so te trditve brez vsake podlage. Obstoje društva, ki nimajo celo leto niti ene seje. Pobira se sicer članarina i. t. d., a o kakem napredku ni ne duha ne sluha. Poznamo dalje neki odbor, ki je svoj čas — pred 20 ali še več leti — morda igral zelo važno vlogo, a danes jih od 3000 prebivalcev mesta Kranja komaj 20 ve, zakaj je ta odbor na svetu in komu služi. Toda o tem več v eni prihodnjih števil.

Jeklinov.

Telefonsko omrežje na Gorenjskem.

Gorenjska s svojimi tovarnami in cvetočo trgovino bridko čuti, da se sedaj ni zvezana s telefonom niti z Ljubljano, kaj šele z ostalimi večjimi mesti Avstro-Ogrske. Zato je vsak, kdor se zanima za gospodarske razmere naših krajev, z veseljem čul obljubo trgovskega in finančnega ministra, da se bo telefonsko omrežje v državi izdatno popopolnilo. Ta obljuba je menda že izvedla v izdatni meri v bogatih sudetskih deželah, toda na Gorenjskem se bojimo, da še ne pridemo kmalu do tega tako pomembnega občila.

Kakor smo izvedeli, trgovsko ministrstvo nima nobenega pomisleka proti napravi, zahteva pa za pri-

PODLISTEK.

Pismo iz Škofje Loke.

Veledenjeni gospod urednik!

Stari, izkušeni možje večkrat pripovedujejo, da so naši domači ptički dobri vremenski proroki. Zlasti pa, da so tudi kaj dobri oznanjevalci bližajočih se letnih časov. Spričo tega ne vemo, ali bi si smeli šteti v posebno zaslugo to, da smo mi v Škofji Loki celo tako srečni, da živi vedno med nami neki ptiček, ki nas niti v najhujši zimi, ob najstrupenejšem mrazu, ne zapuša. Še več. Ta ptiček se često oglašja s svojim glaskom in potem kar celi teden odmeva po samotnih naših mestnih ulicah glasni: ščink! ščink!

Zadnji svoj nastop je imel predzadnjo nedeljo. Pa ker je njegov glas bil zopet nekoliko nenavadno hreščec, so takoj začele modre, na vremensko prorokovanje izkušene glavice ugibati, ali ne pomeni to ščinkanje — jesen, ki je začela točno 48 ur po tem, in sicer, da navedemo natančno: Ob 6. uri 15 min. zjutraj, kakor je tudi bilo pomenljivo petje našega ljubeznivega ptička slišati ob ravnosti zgodnji uri.

Letošnje poletje je bilo res nekaterikrat silno vroče. Naravno je torej, da je ta silna poletenska vročina tudi na našega, s precejšnjo telesno obilnostjo obdanega ptička vplivala v toliki meri, da se mu ni ljubilo mnogo. Oglašal se je sicer redno, kakor običajno vsako nedeljo, toda ščinkanje je bilo

nayadno krotko in ni vznemirjalo nikoli duhov. Verni poslušalci so z zadovoljnostjo v srcu odhajali domov, vsak po svojem opravku.

Kakor hitro pa je začelo postajati hladneje, se je cela situacija izpremenila!

Nenavadno ščinkanje 48 ur pred začetkom letošnje jeseni je duhove škofjeloške kolikortoliko vzbudilo — — —

Pa — še nekaj, predno nadaljujemo!

Koj Vam moramo povedati, pri čem smo, namreč, da naš ptiček ni tista navadna, nežna živalica brez lastne strehice, ki leta po zraku in ne seje, ne žanje. Vse to so mu že naše vrle, pobožne dušice, za katere on umetno deluje, pripravile z največjo udobnostjo. Kakih posebnih telesnih skrbi sicer on nima. Toda služba, ki jo mora vestno opravljati, je častna, zelo častna, taka, kakršna je mogoča pri nas, kjer je pastir vse: človek in Bog! Vzlic temu se vendar moramo čudom čuditi, da še ni dolgo tega, kar se je pri nas javnotajnostno izvedelo, da se je naš ptiček svoje častne pastirske službe naveličal. Zahrepenel je drugam. Toda drugam tudi ni prišel, ker svoje domoljubno delo se ni pri nas dodelal. To bo najbrž takrat, ko položi pred nogo svojega najvišjega gospoda — škofje mu mesto, ali pa takrat, ko dokonča mogočno in veličastveno zgradbo, za katero se že dokaj časa v potu svojega okroglega obraza trudi, govori in piše, prosi in se pritožuje! In do uresničenja te njegove želje mora na vsak način prejalislej priti, kajti potem, — potem se mu morda izpolni njegova

druga tudi goreča želja, da zapusti to našo pisano Loko in se vsede na višji stolček tam doli kje v beli Ljubljani.

Zdaj pa, da se ne oddaljimo preveč od svojega predmeta, nadaljujemo, kar smo začeli že pripovedovati.

Ne posebno dolgo pred njegovim nenavadno, glasnim ščinkanjem, je naš dobrodušni pastir s svojimi raznimi projekti meril poglavitno na to, kako bi počasi, ker mahoma ni mogoče, toda seveda toliko bolj sigurno ugonobil vse, kar mu je na poti. Sicer širokoustni ljubljanski «Slovenec» nam je včasih vendarle vedel kaj malega povedati, kar se dogaja — izza kulis! Vendar vse premalo, da bi bili mogli slišati preteco nevihto v nedeljo zjutraj, ko je tako nenadoma počila — bomba z urnebesnim prasketanjem. To se je naš pastir bil zopet enkrat ojunčil, mahaje in udrihaje na levo in desno in prepričevaje svoje vernike, kako se bodo izveličali le, ako pristopijo k društvom, ki jih je on obudil, ali pa pomagal obuditi v življenje! Nekateri hudomušneži, katerih pri nas ni ravno malo, so radi tega drzno zatrjevali, da mora pri njegovih krščanskih društvih presneto slabo prestiti, ker je primoran tako na dolgo in široko in v takem kraju, kjer je za barantanje strogo določen — bič, mešetariti, da zbobna skupaj vsaj nekaj članov za svoja, vse osrečujoča društva. Zal, da vsega ni povedal. Da bi ne bilo še tistih kljukastih paragrafov, katerih se sicer pošten in pravičen človek nima kaj bati, potem bi vedeli — vse!

zadete kraje prav izdatnih prispevkov k gradbi. Ne gledé na to, da ima vlada nekaj milijonov na razpolago za razširjenje telefonskega omrežja, ne moremo prikriti svojih misli, da država naše kraje meri z drugim merilom, kakor bogato Nižje-Avstrijsko ali sudetske dežele.

Če se ne motimo, zahteva trgovsko ministrstvo kakih 35.000 K prispevka k gradbi, ki bi obsegala tri mesta ob gorenjski železnici in par industrijskih krajev. Ta znesek samnasebi ni sicer tako ogromen, toda za posamezne kraje vendar tako breme, da si ga kljub vsej potrebi po telefonu vendar ne morejo nakopati na hrbet. Saj stroški posameznih občin, zlasti še mestnih, tako rastejo, da saniranje občinskih financ z isto silovitostjo trka na vrata kakor pri deželnih financah. Dolgovi se pač narade, toda obrestovanje in amortizacija zahteva zvišanja že itak visokih doklad. Ogljemo si le mesta Kranj in Radovljico ter letovišče Bled, ki bi pri telefonu tudi prišli v poštev. Vsi kraji so že samo z velikimi vodovodnimi podjetji, ki so zanje naravnost življenskega pomena, toliko angažirani, da jim v bodoče ni možno za druge stvari najemati večjih posojil. Isto velja v Trzinu in Jesenicah. O drugih velikih investicijah niti ne govorimo.

Kar pa znači za posamezne kraje naravnost nezno breme, to je pri državi malenkost. Telefonske pristojbine so se tako zvišale, da se take naprave pri količkah dobrem prometu lahko amortizujejo in obrestujejo. In da bo promet na Gorenjskem prav živahen, o tem niti dvomiti ni. Gorenjska železnica spada med najbolj aktivne v državi, neposredni in posredni davki, ki jih plačuje gorenjska stran, nosijo državi prav lepe čiste dohodke. Ali bo država radi te, zanjo neznatne svote ovirala razvoj obrti in trgovine na Gorenjskem?

Po našem mnenju pač ni zadostnega razloga, da ministrstvo od 35.000 K dela odvisno toliko važno napravo, ki bo vendar tudi državi sami v korist.

Naj se že enkrat tudi za naš slovanski jug odpre tista roka, ki siplje večkrat milijone bogatejšim in mogoče še manj potrebnim krajem. Pri potrebi naj preneha — politika.

Nekaj o gospodarskih razmerah Št. Vida in njegove okolice.

Govoril nadučitelj Janko Žirovnik na »Kmetijskem sestanku« na Trati »pri Zibertu« dne 22. septembra 1907. (Nadaljevanje.)

Naši mizarji so pa do najnovejšega časa večinoma izdelovali pohištvo za večje ljubljanske tvrdke: Matjan, Naglas, Dovgan i. t. d. in je le semtertja kak boljši mizar prevzel sam kako večje delo. Vse delo za omenjene tvrdke je bilo večidel sortirano: prvi je izdeloval sifonerje, drugi postelje, tretji mize, četrta umivalnike, peti nočne ormarice i. t. d. Zaraditega so posamezni v svojem delu dosegli precej dovršenosti. Delo je bilo vse brez strojev. Ker pa danes vlada jato stroji, se ročno delo ne izplača več tako dobro. Poleg tega se je

Največ pač bode našega pastirja v oči lepa zbirka »liberalnih« in »pregrešnih« društev, ki delajo njegovim »kriščanskim« društvom nemalo nepriliko, dasi jih je ustvaril ravno z namenom, da bi slednja prvim nasprotovala. Da bo njegova duša mirna in spokorna, mora za vsako ceno v prah in pepel streti vse liberalne »Čitalnice«, »Sokole« in »Ljudske knjižnice« in kar je sploh še takih liberalnih zaleg.

A žalibog, da so navadno pastirji slabi vojskovodje, vsaj v sedanjem modernem času!

Nočem pretiravati, toda vseeno moramo trditi, da bo naš ptiček še mnogo temnih nočih s skrbjo in strahom prečul in premišljal, kako pripraviti do padca take trdnjave, kakor so ravnokar navedena naša narodna društva. Kapitulacije pa bo — zaman pričakoval!

Pa zlodej naj vеди, ali je posnemanje tega, kar delajo pregrešni liberalci tudi — pregrešno! Vsaj logično bi tako že moralo biti. Da pri naših kristjanih to ne velja, dokazujejo nam sosebno dogodki v zadnjem času: Ako so pregrešniki ustanovili »Ljudsko knjižnico«, morali so jo pravičniki tudi imeti, in ako imajo eni »Sokola«, morali so drugi dobiti — »Čuka«. In da bi ne občudovali spretnost našega imitatorja? Seveda. Saj nas on večkrat spravlja v brezmejno dobro voljo, liki »der dumme August« v kakem cirkusu!

Z Bogom!

pa les podražil za 50%. Zato naši mizarji ob sedanjem zaslužku ne morejo več izhajati in konkurirati s podjetji na strojih. Živeti pa le morajo in si zagotoviti prihodnost. Nekateri izmed njih so se v ta namen združili v »Mizarski zadrugi«. Nove iznajdbe, novi stroji, ki točneje in hitreje delajo, nego človek, bodo sploh človeško družbo spravili v nov tir in danes se že lahko reče, da v doglednem času ne bo skoro nobenega samostojnega malega rokodelca več. Sicer bo ročno delo še tuintam neobhodno potrebno, a glavno stvar bodo opravili stroji. Te si bo pa mogel nabaviti le denarno dobro podprt in strokovno izobražen obrtnik, ali pa več malih, spretnih obrtnikov skupaj v — zadrugi. Prihodnje čase bodo obrtniki živeli in delali skoraj izključno v zadrugah. Zato bodo pa morali biti dobro izrejeni. Slabo izrejeni ljudje niso za nobeno skupno delo, ker ne poznajo ljubezni do bližnjega, nego vidijo le sami sebe.

Pri nas se bo morebiti s časom opomoglo par mizarjev do samostojnosti, a 1/10 bode ostalo na razpotju, ali hoditi v ljubljanske velike delavnice, ali se pa doma združiti v zadrugi. Odločitev jim ne bo težka. Tisti pa, ki bodo bolj z malim zadovoljni, bodo pa hodili v Ljubljano. Oboji bodo lahko pošteno preživljali sebe in svoje, če bodo vestno opravljali svoje delo in pa če bodo živeli primerno svojim dohodkom. Saj rokodelca na deželi izhaja precej z manjšim, kakor pa meščan in je torej lahko zadovoljen z manjšimi dohodki. Potrata pa »kolje mošnje« bodisi v mestu ali pa na deželi. Zato se je pa treba varovati na vseh koncih. — Kdor hoče, da se mu dobro godi na tem svetu, mora pred vsem vestno izpolnjevati dolžnosti svojega stanu. To pa more le tedaj, ako je za svoj stan dovolj pripravljen. Da pa je dovolj pripravljen, mora pa imeti do izvoljenega stanu veselje in pa dobro pripravo. Take priprave mu daje strokovni pouk. Brez pouka ni napredka, brez napredka ni življenja. To si je treba zapomniti!

V tem oziru je pri nas že dokaj dobro preskrbljeno za tiste, ki si izvolijo mizarstvo rokodelstvo. Petrazredna ljudska šola jim bo dala precej podlage za občno izobrazbo, štirirazredna obrtno-nadaljevalna šola jih bo pa podpirala s strokovnim poukom. Ze zdaj je nekaj mojstrov pri nas, ki so si za svoj stan precej koristnega pridobili v teh šolah. In vsako leto jih bo več. Vajenec, ki bo sicer tudi priden v šoli, se bo pri takem mojstru lahko temeljito izučil ter se na ta način preskrbel za poznejše življenje. Vsak je sam svoje sreče kovač! — Kdor pa nima veselja do mizarstva, ali kdor nima talenta in torej ni mogel z dobrim uspehom dovršiti ljudske šole, ta naj ne sili k rokodelstvu. Izbere naj si drug primeren stan. Če bo n. pr. hlapec, bo tudi lahko zadovoljen, saj dandanes zveste hlapce dobro plačujejo in povsod upoštevajo. Bolj zadovoljno življenje ima vesten in priden hlapec, kakor pa brezvesten in len gospod!

Dalje prih.

Slavnostni govor

ob odkritju Vegovega spomenika v Moravčah dne 16. septembra 1906.

Govoril in za obletnico slavnosti priobčil Makso Pirnat. (Nadaljevanje.)

— — — Slovenec nima sreče, kar da mu, hitro spet mu vzame čas. Jožef Stritar.

Spremili smo mladega Vega iz Zagorice v ljubljanske šole. Veselili smo se njegovih lepih uspehov v šoli. Občudovali smo njegovo hrabrost pred Belim gradom, strmeli nad njegovim junastvom pri Fort Louisu in pri Manheimu.

Radi bi slišali še nadalje o Vegovih vojaških delih. Brez dvoma bi si bil nabral Vega še novih lavorik na bojnem polju v tedanjih viharjih časih, da ga ni zahitela v najboljših moških letih nepričakovana smrt.

Pretrsljiva je bila Vegova smrt!

Dne 17. septembra leta 1802. so pogrešili na Dunaju podpolkovnika Vega. Nihče ni vedel, kam je izginil. Pričakovati je bilo najhujšega. Res! Dne 26. septembra najdejo mrtvega Vega v Donavi blizu Nussdorfa. Njegovo truplo je bilo privezano s tanko vrbeno k stebru.

O Vegovi smrti so se razširile najrazličnejše vesti.

Eni so trdili, da je padel kot žrtva ostudnih zavistnikov. Drugi so pravili, da ga je zavratno umoril neki mlinar, od katerega je Vega kupoval

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

(Nadaljevanje.)

C. Uravnava produkcije.

1. Tekmovanje (konkurenca).

Dokler se je delalo le za domače potrebe, kakor v dobi takozvanega hišnega ali rodbinskega gospodarstva, napravilo se je le toliko, kolikor se je rabilo. Ko so pa nastale obrtovalnice, ki niso bile navezane le na določene odjemalce, temveč so skrbele, da kolikor mogoče več producirajo, ker so delale za promet, tedaj so se tudi kmalu pokazale gospodarske neprilike, ki so nastale radi nad produkcije.

Francoska revolucija je s postavo z dne 17. marca 1791. postavila načelo prostosti dela, ki se je kmalu uveljavilo v vseh evropskih državah. Vsak sme producirati toliko, kolikor se mu ljubi. Pri tem mu je merodajno le to, da je njegovo gospodarstvo uspešno, da more pokriti stroške produkcije, poleg tega pa še imeti kolikor možno velik dobiček. Ker pa pri uspešni produkciji ne bo ostal sam, temveč se bo prijelo take vrste produkcije vedno več oseb, ki bodo tudi skušale doseči dobiček, bo množina izdelkov vedno rastla. V tem razmerju pa ne bo rastlo število odjemalcev, zato bodo skušali producentje kakovost in cene svojim izdelkom znižati, da bi privabili več kupcev. Nastalo bo tekovanje (konkurenca) med producenti. Cena izdelkom se bo vedno bolj približevala vrednosti produkcijskih sredstev, ki so bila potrebna za izdelek. S konkurenco postaja produkcija tudi vsak dan raznovrstnejša in obsežnejša, delitev dela se vedno množi, glavnic in kredit se vedno bolj širita.

Gotovo je, da bi se brez gospodarskega tekovanja ne bili mogli doseči nikdar tako veliki uspehi, kakor so zabeleženi v zgodovini XIX. stoletja.

Nasprotno pa vidimo pri prosti konkurenci tudi več slabih strani. Pri prostem tekovanju se dela posebno s špekulacijo. Če ta spodleti, uniči lahko več eksistenc, zlasti takih, ki nimajo toliko glavnice, da bi mogli preboleti kak večji udarec, na drugi strani pa zopet uspešna špekulacija večkrat brez posebnega dela donese ogromna bogastva. Ker so pri velikem obratu produkcijski stroški primeroma manjši nego pri malem, veliki obrati ložje vodijo konkurenčni boj. Toda obrati, ki delajo pod težjimi razmerami, se ne udajo takoj, temveč se skušajo z vsemi sredstvi obdržati na površju. Ta konkurenčni boj vodi do negospodarskih izdatkov (n. pr. za reklamo) ali do nepoštenih sredstev, ker se vzdržujejo konkurenčne cene s poslabševanjem kakovosti, s surrogati, s ponarejanjem in goljufijo, mesto da bi se za isto ceno dajalo boljše blago, ali pa se znižale cene, če se kakovost izdelka poslabša (nepravo ali nelojalno tekovanje), ker odjemalci ponajveč ne vedo za razmerje med stroški produkcije in pa cenami izdelkov, zlasti še ne, če se kakovost poslabša, raste nevarnost, da se produkcija sploh poslabša in v boju zmagajo tisti, ki so delali z nepoštenimi sredstvi. Slednjič moramo kot slabo stran konkurence omeniti še, da se pri produkciji ne gleda na to, kaj bi bilo najkoristnejše v narodnem gospodarstvu, temveč kaj bi bilo najbolj donosno za zasebno gospodarstvo

konja. Bil je neki tako zaverovan v lepo žival, da je bil sicer pripravljen prodati jo in je že tudi od Vega prejel denar, a je v istem trenutku, ko bi mu imel oddati konja, podrl Vega, ga vrgel v Donavo in se tako polastil denarja, a pridržal tudi konja. — Tretji so celo mnenja, da bi bil Vega v zmedenosti duha sam posegel po svojem življenju.

Niti eno niti drugo teh poročil ni z dokazi toliko podprto, da bi se mogli nanje zanesti. A morda ni daleč čas, ki nam donese v tej zadevi novih pojasnil in razžene skrivnosten mrak, v katerem je do danes zagrnjena Vegova smrt.

Inako se stori človeku, ko čuje o nesrečnem, nenaravnem koncu Vega. On, ki se ni strasil sovravnih krogel, ki je tolikokrat gledal neustrašeno smrti v obraz, je moral tako žalostno preminuti.

Bridka je bila izguba, ki je zadela avstrijsko armado z Vegovo smrtjo. Nad našo državo so se prav tedaj zbirali vedno viharnejši, pogubnejši oblaki. Kdo bi bil hrabreje, kdo umneje, a kdo tudi uspešneje ščititi svojo domovino v teh bojih, nego junaski Vega?

Nepričakovana Vegova smrt je z žalostjo napolnila ves domači in tuji učeni svet. Dobro je vedel ta, da je za vedno otrpnila roka možu, ki je nosil v svojem duhu zasnovanih še toliko in toliko učenih del.

Žalostno poročilo o Vegovi smrti je pač najhujše pretreslo njegove rojake. On, ki je s svojo slavo razširjeval tudi slavo slovenskega imena, ki

(n. pr. pomanjkanje dobrih delavskih stanovanj pa preobitica palač).

V socialnem oziru je tekmovalje koristno, ker se z njim lahko opomorejo vrli in marljivi delavci in pri tekmovalju posameznik razvije vse svoje gospodarske in duševne moči. Toda na drugi strani zopet vidimo, da delavci tekmujejo s svojimi tovariši; zato so pa večkrat sami krivi, da se jim plača zmanjšuje. Uprav konkurenca provzroča, da delodajalec večkrat ne more imeti človeških ozirov do delavstva, če bi tudi hotel. Delavec se brez ozira na njegovo zdravje in izobrazbo izrablja, kolikor se sploh more. Ko pa nastane kaka kriza v gospodarstvu, se na mah lahko uniči več tisoč delavskih eksistenc.

Prosto tekmovalje omejujejo razne naravne razmere (lega kraja, naravne sile, prometne razmere) in družbene razmere kakor posest, le omejen trg, podjetje s stalnimi odjemalci, osebne lastnosti in družitev v svrhu izključenja tekmovalja (koalicije). Poleg tega pa pozna prav več omejitev kakor so patenti, varstvene carine, zakoni o delavskem varstvu in o deruštvi, stavbeni in zdravstveni predpisi, posebni tarifi in takse i. t. d.

II. Monopoli in karteli.

Spredaj našete omejitve prostega tekmovalja se nahajajo vedno in povsod. Če pa postanejo tako močne, da je producentom ali posestnikom dobrin zagurana produkcija ali razpečavanje dobrin brez vsake konkurence, tedaj govorimo o monopolu. Naravni monopol nastane, če je pridobivanje kake vrste blaga navezano na poseben kraj (kakor pri posebnih vrstah vina) in se zato produkcija ne more zvišati nikjer drugod, kakor le na tem posebnem kraju. Umetni monopoli nastanejo po zasebnih pogodbah, prikriivanju tehnike in z državnimi naredbami (državni monopol), iz finančnih pa tudi drugih vzrokov kakor pri tobaku, soli, smodniku i. t. d. Naravni in državni monopoli morejo biti trajni, dočim zasebni monopoli trpe le nekaj časa. Monopol more postati splošen, kakor Rothschildov monopol živega srebra od leta 1835. Do otvoritve kalifornskih cinoberskih rudnikov. Krajevni monopol je vezan samo na kraj produkcije.

Čim važnejša je monopolska dobrina, čim bolj je razširjena njena uporaba, tem nevarnejše more postati monopol za splošnost (n. pr. monopoli na živila, stanovanja i. t. d.). Moč monopolistov moremo streči le na ta način, da se taki dobrini odpovemo, kar se more zgoditi le tedaj, ako shajamo tudi brez njih ali jih moremo nadomestiti z dobrinami drugače kakovosti (surogati).

Ker pri monopolu ni treba skrbeti, da bi se blago ne prodalo po visokih cenah, nastane nevarnost, da nastopi v tehničnem razvoju nekako mrtvilo, stagnacija in da pri tem trpi ves gospodarski napredek.

Dalje prih.

Zemljiško razdolževanje na Slovenskem s konverzijo denarnih dolgov.

(Konec.)

Naj korist konvertiranja s sledečimi zgledi pojasnimo:

I. primer. Kmet izroči sinu (prvorojencu) kmetijo, ki je vredna 10.000 K. Toda on ima še pet

otrok, ki so se vsi nedeletni, a postanejo po preteku 10 let polnoletni. Te otroke, za katere je hotel oče tudi skrbeti, pa intabulira on po 1000 K, skupaj torej za 5000 K in obresti po 5 $\frac{1}{2}$ %, na kmetijo, ki jo je izročil najstarejšemu sinu. Ta bi moral steti recimo čez dve leti 1000, čez 4 leta pa spet 1000 K in tako dalje, torej čez 10 let vseh 5000 K. Kaj mu je storiti, ko že naprej vidi, da po preteku teh let ne bo mogel 5000 K prigospodariti? Ali hoče za vsakega dediča posebej na posodo prositi? Če vzame na osebni kredit, so visoke obresti; če da vsakih 1000 K posebej intabulirati, so vselej visoki stroški. V tem slučaju gre k denarnemu zavodu, ki posojuje tudi na hipoteke in veli ondi, da bi se vseh 5000 K konvertiralo. Denarni zavod mu to rad vstreže in mu prihrani, ako se posluži zakona z dne 22. februarja 1907, veliko stroškov. V imenu mladoletnih dedičev da nadvarstvena oblast (okrajna sodnija) odstopno pismo za vseh 5000 K, kar stane v kolekih le 1 K. Mladi kmetič pa da poverjeno (za poverjenje kolek 72 v) izjavo (kolek 1 K), da bode teh 5000 K porabil edino le za poplačilo dedičev, ki so za toliko intabulirani. Prošnja, ki se sestavi, da pride ta konverzija (prenašanje 5000 K od dedičev na denarni zavod), v zemljiške knjige, se kolkuje s 3 K. Tedaj znašajo stroški za kolke le 5 K 72 v. Odpadejo namreč pri tej konverziji kolki za vpisnino v gruntne knjige; ti kolki so namreč za visoke svote jako veliki, tukaj bi znašali 31 K 25 v. Proti tem malim stroškom (5 K 72 v) dobil bode posojilo 5000 K, katere bode izročil okrajnemu sodišču, ki jih bode dajalo (po 1000 K) po vrsti dedičem, kakor hitro ti postanejo polnoletni.

II. primer. Posestnik A je dolžan pri posojilnici B 10.000 K proti 6% obrestovanju. Posojilnica C zahteva samo 5 $\frac{1}{2}$ % obresti, zato se prestavi A k posojilnici C. S tem je A spremenil svoj vknjižen dolg glede višine obresti, ki so se znižale za $\frac{1}{2}$ %.

III. primer. Posestnik A je dolžan pri posojilnici B 10.000 K, ki jih mora vrniti proti 3 mesečni odpovedi. Pri posojilnici C pa posojujejo denar proti enakimi obrestmi na vknjižbo tako, da se vsako leto (polleta) razun obresti odplačuje tudi nekaj na račun glavnice. Odpovedati pa ta posojilnica dolga tako dolgo ne sme, dokler plačuje dolžnik redno obresti z anuiteto (odplačilo) vred.

S konverzijo dolgov se lahko pečajo vse posojilnice. Svetovati je pa le onim zavodom, kateri so na sedežu sodišča, kateri imajo za to sposobne uradnike ali odbornike, ali tistim, katerim stoji na strani notarji, odvetniki ali izvežbani notarski ali odvetniški uradniki.

V Krškem se bode s konverzijo dolgov (za vse slovenske pokrajine) pečala «Centralna posojilnica slovenska,» registrirana zadruga z neomejeno zavezo. Ona je v ta namen vsled zakona z dne 22. februarja 1907, ki je dal k temu povod, svoja pravila razširila v tem obziru, da bode ne samo posojilnice in zadruge, ampak tudi osebe v svoj kolobar sprejemala, da bode tudi od fizičnih oseb hranilne vloge dobivala in tudi fizičnim osebam posojevala, in sicer na menice, na navadne zadolžnice, na zadolžnice z vknjižbo,

*) Marsikatera posojilnica se s konverzijo ne bo pečala, če tudi jo ulegne stranka za to prositi; v tem slučaju naj izvoli dotična posojilnica opozoriti stranko na naš denarni zavod.

zlasti pa na zadolžnice potom konverzije z amortizacijo ali brez amortizacije.

Normalna obrestna mera za hranilne vloge je zdaj 4 $\frac{1}{2}$ %, za večje svote in za daljšo dobo po dogovoru tudi več. Obrestna mera za posojila se bode ravnala po razmerah časa in denarne cene, oziroma po zadolžnem dokumentu, ki ga bode dolžnik zavodu izročil. Obrestna mera pa za zdaj ne bode presegala pri osebnem kreditu 6%, pri hipotечно dobro zavarovanem kreditu pa ne 5 $\frac{1}{2}$ %.

Nadaljna razjasnila in odgovore na vsakovrstna vprašanja daje radovoljno podpisano načelstvo.

V Krškem, meseca julija 1907.

Načelstvo Centralne posojilnice slovenske,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo.

Tedenski sejem v Kranju dne 30. septembra 1907. Prignalo se je — konj, 84 glav domače goveje živine, 167 glav hrvaške goveje živine, 3 domačih telet, — hrvaških telet, 1 domači prašič, 49 hrvaških prašičev, — koza, — domači kozli, — hrvaških kozlov, 1 domača ovca in — hrvaških ovca — Pšenica K 10:50, proso K 7:—, rž K 8:50, oves K 8:20, ajda K 9:25, fižol ribničan K 12, mandalon K 8:50, koks 11— in krompir 4— za 50 kg

Letina medu na Kranjskem. Kranjska čebela, ki slovi po vsem svetu zaradi nenavadne pridnosti, je bila letos posebno marljiva. Zaradi ugodnih vremenskih razmer spomladi in poleti zlasti ob času, ko sta cvetela lipa in kostanj, je bilo vedno dovolj dobre paše. Ker je vrhutega letos tudi ajda dobro obrodila, je bilo čebelam mogoče napolniti bogato zastavljeno satovje z najboljšim medom. Kranjski čebelarji — ki že davno niso imeli tako ugodne letine — bodo letos prav lahko spravili v denar ta svoj pridelek, zlasti ker so se že začeli prav pridno oglašati zanj kupci.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu septembru je 367 strank vložilo 143.380 K 71 vin. 229 strank dvignilo 102.263 K 76 vin. 11 strankam se je izplačalo posojil 28.300 K. Stanje hranilnih vlog 4.480.208 K 30 vin. Stanje posojil 2.555.301 K 39 vin. Denarni promet 447.891 K 89 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu septembru 1907 je 301 strank vložilo 67.595 K 95 vin. 276 strank vzdignilo 476.73 K 97 vin. 18 strankam se je izplačalo posojil 10.085 K. Denarni promet 310.073 K 89 vin.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki. V mesecu septembru 1907 je 106 strank vložilo na hranilne vloge 22.061 K 04 vin., 21 strank vložilo na tekoči račun 11.903 K 77 vin., 54 strank dvignilo na hranilne vloge 15.590 K 93 vin., 18 strank dvignilo na tekoči račun 12.865 K 85 vin., 3 strankam se je izplačalo posojil 6300 K. Stanje hranilnih vlog 870.475 K 22 vin. Stanje vlog v tekočem računu 42.308 K 75 vin. Stanje posojil 765.388 K 68 vin. Denarni promet 129.220 K 30 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu 1907 je 159 strank vložilo 51.458 K 33 vin. 105 strank vzdignilo 34.648 K 78 vin. 7 strankam se je izplačalo hipotечnih posojil 8240 K. Stanje hranilnih vlog K 1.592.197 K 59 vin. Stanje hipotечnih posojil 1.264.953 K 52 vin. Denarni promet 142.273 K 09.

Trgovsko-obrtna zadruga z namenom, da preiskrbuje trgovcem in obrtnikom cen kredit, sprejema

je bil ponos svojih rojakov; on je bil tako nena doma, na nenaraven način vzeti iz srede živih.

Več buk v od mere in matematike je spisal. Val. Vodnik.

Vega ni umel le sukati britko sabljo in krotiti s svojimi topovi upornih sovražnikov, njegova roka je jako spretno vodila tudi pero. Napisal je lepo število učenih knjig.

Posvetil je svoje pero v prvi vrsti v korist učencem topniške šole. Dobro je videl, v kako slabem stanju je bilo tedanje avstrijsko topništvo. Vzrok temu je bil, ker so bili topničarji nezadostno poučeni v računskih vednostih. Ta nedostatek je hotel Vega odpraviti; v to je bil tudi poklican kot učitelj na bombardirski šoli. Trudil se je Vega z besedo in s peresom, da povzdigne avstrijsko topništvo.

Kar je vojakom razlagal z vneto besedo, to je tudi napisal v posebnih knjigah. Na ta način so nastala njegova slavna «Računska (matematična) predavanja». Izšla so v štirih delih.

Te knjige so pisane tako jasno, tako lahko umljive, da so služile v topniških šolah še petdeset let po njegovi smrti. Tako izvrstne učne knjige je mogel spisati le tak mož, ki se je kot Vega sam pečal s poučevanjem topničarjev.

Po svojem izvrstnem poučevanju in po svojih nedosežnih učnih knjigah je znal Vega vzbuditi med svojimi usenci posebno veselje do računstva in do

seči najlepših uspehov. Tako je postal Vega osnovatelj našega topništva, in Vegova zasluga je, da se danes slovi avstrijska artilerija kot ena izmed najboljših.

Vega pa je poskrbel tudi za one, ki se pečajo z višjim računstvom. Izdal je zanje troje logaritmovnikov. V logaritmovnikih je zbrana množica števil, s katerimi se posebno olajšujejo višji računi. Posebno se je prikupil Vegov mali logaritmovnik, ki je doživel šeststo izdaj. V nemškem jeziku so ga do danes izdali osemdesetkrat. Ta logaritmovnik so predstavili skoro v vse evropske jezike in ga se danes rabijo v Avstriji in sosednjih državah. To nam priča, kako tehtno je znal pisati Vega.

Razen teh knjig je spisal Vega še več manjših. Med njimi je zlasti zanimiva Vegova razprava o novih francoskih merah in utežih, ki so sedaj v splošni rabi.

Z omenjenimi svojimi knjigami je zaslovel Vega po vsej Avstriji in tudi izven mej naše države. Ves učeni svet je čistal v njem velikega učenjaka na računskem polju.

Da prav spoznamo Vegovo učenjasko delovanje, treba povdariti, v kakih razmerah so nastale njegove knjige. Ni mu bilo dano, da bi bil doma, v mirni sobici, nemočen gojil svojo vedo. Njegovo življenje so bili neprestani boji, večino svojih dni je prebil v tujini, v neugodnih razmerah; tako nestalno, nemirno življenje je kaj malo ugodno za

znanstveno delovanje. A Vega si je znal tudi v takih okoliščinah dobiti časa za pisateljevanje; v vojskem taboru je sestavil in spisal večino svojih knjig; zato ga moramo kot učenjaka tembolj spoštovati in tem višje ceniti njegovo znanstveno delovanje.

Vzori njega solnencisti, blago sleherni teženje, delo njemu je življenje, vedno mož ostane isti.

Stebor.

Strmeli smo nad Vegovo čudovito hrabrostjo in sijajno učenostjo. Še bolj pa se nam bo Vega prikupil, ako si ga ogledamo kot človeka. Spoznali bomo, da je v Vegovih junaskih prsih bilo plemenito srce, katero so krasile mnoge lepe lastnosti.

Pri vseh njegovih delih ga je vodila nesebičnost. Iskal ni svoje slave, niti svojega dobička, hotel je služiti le resnici in koristiti drugim. Sam priznava v uvodu k tretjemu zvezku svojih predavanj, da pri spisovanju te knjige ni želel povedati kaj novega, izvirnega, temveč da je edino le hrepenel po resnici in koristi svojih bratcev.

Možje, ki so se iz revnih razmer povzpeli do visokih časti, pogosto radi zataje svoj nizki rod. Ne tako Vega! Kot nežno čuteč človek je vedno ohranil neko posebno vdanost in ljubezen do domače grude, kjer mu je tekla zibelka, do zemlje, ki je redila njegove dede, kjer je prejemale mlado njegovo srce prve vtiske zunanjega sveta. Lahko

denar na hranilne vloge na tekoči račun proti obrestovanju in ustanavlja blagovna skladišča, prevozna podjetja in pomaga članom pri skupnem pridobivanju blaga, se je ustanovila v nedeljo v Ljubljani.

Dopisi. ■ ■ ■

□□□□

Iz Železnikov. «Gorenjcev» sicer le malo pride v naš trg in v našo dolino, toda vendar ga vsi zelo težko čakamo, somišljeniki in klerikalni podrepani z našim županom in Štrajnarjem vred, ki imata komandanta v Čočovem Francetu, kateri je kvisku zlezal, da sam ne ve zakaj, ker njegova glava je prazna, dasi je nekaj hlač strgal po solah in bere nemške časopise ter se na živinske bolezni razume. Najbolj pa hujska pri nas zoper pametne časopise, ki res prinašajo izobrazbo med ljudstvo, neka farovska mis, ki se je od mladih let vedno smukala okoli farovskih kuharic in jim je menda v najbližji zlahti, kakor se govori. Sedaj se smučje okoli mladih deklet, ki jih skuša dobiti za kratek čas s farskim denarjem. Dekleta pa ne marajo zanj, ker je grd in strašno trapast v besedah. Pravijo mu pukelmajor. Na Dunaju študira že štiri leta, pa se ni nič iz njega. Taki farski zalezenci so vsi enaki. Pukelmajor je tako hinavski, da se celo našim somišljenikom prilizuje in če je le mogel, je tiščal v družbo za našim vrlim prvoboriteljem Lenartom Lotričem. Ali misli fant, če je oče odiral in sleparil, da bo tudi on? Naše punce naj pusti pri miru in naše časopise, pa naše vrle može, če ne mu bodo enkrat dekleta poravnala pukel. Če mu bo ta poziv kaj pomagal, bom gotovo sporočil.

Iz radovljanskega okraja. (Potovanje iz Radovljice na Kupljenik in k Babjemu zobu ter jami.) Mnogo se piše o naši lepi Gorenjski, a še vse premalo. Predzadnja nedeljo, t. j. 22. sept. t. l. popoldne sem šel z nekim gospodom iz prijazne Radovljice proti Savi in tam čez most. Ko se pride čez most, vidiš na deski, postavljeni od slov. plan. društva, zapisano pot proti Bledu. Od tod greš peš ob Savi do Bodeškega mosta, tukaj vidiš na eno stran zeleno hribovje «Ilovca», na drugi strani kamniške gore in Stol. Pri Bodeškem mostu ti kaže markacija ena Bled, a druga dalje ob Savi mimo Markotove žage proti Kupljeniku. Takoj v podnožju vasi je precej strma vozna pot, dolga le kake dobre četrt ure. Tedaj prideš do nekega znamenja, ki se imenuje «vrh Kopenja». Se malo naprej prideš v vas Kupljenik, ki šteje 15 hiš ter ima prijazno cerkvico sv. Štefana; v zvoniku so trije zvonovi, dva sta videla že precej rodov, a veliki je še nov. Tu je zrak čist in ko ga vdihavaš, misliš, da si preroben. Od tam dalje imaš še kake pol ure in prideš k takozvanemu «Babjemu zobu» in k jami. Prav pod cerkvico se nahaja lepa prostorna kmečka hiša. Nje gospodar je Janez Stare, ki ti kakor tudi njegova soproga jako rada postrežeta, seveda le s tem, kar imata, t. j. s sirom, mlekom in kruhom. Stare ima tudi obrt za točenje vina, pive in zganja, toda le v zaprtih steklenicah. Kaj pa to koristi hribolazcu, ako mora steklenico in pijačo plačati po postavi in potem šele na prostem spiti, v notranjih prostorih je pa ne sme. Kam pa hoče hribolazec, ako ga vjame nevihta ali kaj drugega tacega. Tu bi se imelo od strani političnih oblasti gledati, da se povzdigne promet tujcev, da je tudi skrbjeno za tujca. Kakor sera čul od nekoga, so bili jako odlični gostje na Kupljeniku in pri «Babjem zobu». Ti so zahtevali od gor imenovanega posestnika pijače in jedil. Gostilničar jim seveda ni smel postreči, ker nima dovoljenja. Kakor

sem tudi čul, so bili turisti iz Meksike, Londona, Dunaja, Prage i. t. d. in ti gostje so se čudili, da ni gostilne, v kateri bi se mogli pokrepati. V takem slučaju bi ne bilo potreba s koncesijami tako stediti. Iz Kupljenika se gre navzdol proti Bohinjski Beli na kolodvor in v tem slučaju se lahko iz Ljubljane opoldne odpelješ in prideš zopet zvečer nazaj. Torej si porabil malo časa in denarja, a imel krasni užitek. Pripomniti moramo še, da je iz Kupljenika eden najlepših razgledov na blejsko jezero in okolico. Iz Radovljice na Kupljenik se potrebuje počasne hoje dve uri in potem na Bohinjsko Belo še 45 minut. Gospod Janez Stare je pravil, da se mu je deska od planinskega društva izročila že pred dolgim časom, a nalogo, kam naj jo nabije, še sedaj ni dobil. Planinsko društvo, kje si?

Tržiške občinske volitve.

Iz Tržiča, koncem septembra.

Končan je volilni boj. Razburjenje in strasti, ki so burkale za časa volilne agitacije naše sicer mirno življenje, pojemajo, a da bi se poleglo popolnoma, kakor pri prejšnjih občinskih volitvah, je izključeno, ker letos so se odprle narodu oči, letos je ljudstvo izprevidelo, kaka krivica se mu godi od tistih ljudi, ki jih živi s svojimi žulji. Časi, ko je ljudstvo izdajstvo gotovih gospodov, ki so vedno in povsod povdarjali svoje slovensko pokolenje, apatično prezrlo, so minuli. Tudi v širše sloje prodirajoča narodna zavednost je bruhnila letos z vso silo na dan, pokazala je, da ljudstvo s sedanjim gospodstvom ni zadovoljno, pokazala je, da se umetnemu nemškemu gospodstvu udarajo tla pod nogami, in da ni daleč čas, ko «na tleh leže nemštva trhli stebri».

Letošnje volitve pa so za vodilne slovenske kroge tudi jako poučne. Zlasti volilnemu imeniku se mora v prihodnje posvetiti več pozornosti. Koliko naših glasov se je zavezalo s tem, da so bili v imeniku vpisani gospodarji, ki so že pred letom in še prej umrli; umetno sestavljeni drugi razred in fabriciranje volilcev za prvi razred — vse govori, da je treba v reklamacijski dobi pričeti z delom, če naj se volitev konča s povoljnim uspehom. A ravno v reklamacijski dobi se žalibog ni ganil nihče naših. Nikomur ne očitamo malomarnosti, saj je bilo od županstva že zato skrbjeno, da bi se niti za čas volitve ne vedelo, če bi se nekateri gospodje ne pobrigali zanje, kaj šele za reklamacijsko dobo. Postava pravi: «Čas volitve razglasiti se ima z naznanili, nabitimi na javnih mestih.» In kako je razumelo naše županstvo to odstavček? Nabilo je en celi oglas na občinski deski v veži občinske pisarne. To naj bi bilo javno mesto? Seveda, kdo naj pride gledat v vežo, a na ta način se najlažje uspava ljudstvo, in izgubljeni bi bili Slovenci v vseh treh razredih. Zato so pa tudi Nemci računali s popolno zmago. No, ljudstvo je poskrbelo, da so se zaračunali, kajti za Tržič naravnost ogromna večina 53 glasov v tretjem razredu priča, da je bil to slab, nepremišljen manever od župana Mallyja.

Naj še toliko telegrafirajo na vse strani o «glänzender Wahlsieg», dejstvo pa je le, da smo zmagali mi. Naši volilci v tretjem razredu so stali kakor jeden mož, kakor zid. Vsem se je brala z obrazov ponosna zavest, da gredo v boj za svoje pravice. In nasprotniki? Tresoči se, upadlih bledeh lic so glasovali za nemško kandidatno listo, videlo se jim, da volijo proti svojemu prepričanju, da izdajajo za par grošev svojo domovino — bilo jih je sram in strah. In ko so oddali svoje glasove, pobrali so jo potuhnjeno po vseh kotih, s strani naših volilcev pa jim je pršla marsikatera pikra na uho. Omeniti pa moramo na tem mestu one

«zavedne» slovenske trgovce in obrtnike po trgu, ki se razen gospe Mallyjeve niso udeležili volitve. Čeprav se izgovarjajo, da žive tudi od Nemcev, povdarjamo mi, da tudi Nemci žive od naših žuljev. In če si upa kak privandran Auer, ki je prišel v Tržič s praznimi rokami, agitirati za naše nasprotnike, dasi živi od Slovencev, tem lažje bi storili svojo narodno dolžnost slovenski trgovci. Za danes jih samo posvarimo, ob drugi priliki pa pridemo z imeni. Narodne mladosti mora biti enkrat v Tržiču konec.

V drugem razredu je bila res «sijajna» zmaga. Vedeti se mora namreč, da voli v tem razredu celih 12 volilcev, od katerih pripada eden po krivici županu Mallyju. Nad vse «pravični» Mally voli namreč zase v prvem razredu, v drugem voli pa za tvrdko Mally in Demberger, katera pa že davno ne eksistira več, temveč je popoln lastnik Mally sam, in zato so mu kot nemškutarju seveda tudi nezakonitosti dovoljene. V resnici je torej v drugem razredu le 11 volilcev, od katerih je 5 Slovencev in 6 Nemcev. Res sijajna zmaga!

Se «sijajnejša» je zmaga v prvem razredu, ki šteje s častnimi občani vred 33 volilcev, seveda po županovem mnenju. Po našem mnenju pa baron Born, dasi ima doktorat, ne spada v ta razred, ker ni občinec, marveč samo občinski deležnik. On stanuje pri sv. Katarini in nima v tržiškem prvem razredu ničesar iskati. Istotako se nimajo nobene pravice do naše občine zadnjič imenovani famozni častni občani — po številu pet — ker rekurz, vložen proti njihovemu imenovanju pri upravnem sodišču na Dunaju, še ni rešen. Odšteti moramo tudi oba gospoda kaplana, katerih eden je nenadoma zbolel, bil upokojen in je kmalu umrl, drugi pa je bil tik pred volitvami premeščen nekam na Kočevsko. Od 33 volilcev jih je bilo torej upravičenih voliti samo 27. Od teh 27 pa je gotovih slovenskih glasov 13, drugi so nemški. Velikanska diferenca! Pribiti moramo, da so do tako «sijajne» zmage pripomogli Nemcem oba zdravnika Jagodiz, katerega stari oče ni znal niti besedice nemški — doma je bil na Rupi pri Kranju; dr. Jagodiz pa, dasi pripoveduje vsakemu rad, ki ga hoče poslušati, da je «mütterlicherseits» grof, se vendar brani na vse pretege slovenskih bolnikov in je z velikanskim navdušenjem volil — kovača; ravno tak je «der große Slave» s «Slowo polskie» dr. Czmiel; z Nemci volile so tudi učiteljice Schwikert, ki naj bi raje malo mislila o svojih dolgovih, Borowsky, katera je že davno zrela za penzijo in kateri se od same starosti kisajo možgani, in Grundner, ki je, kakor se je izkazala, volila same katoliške može. Fej! Ljudska sola v Tržiču je slovenska in ostane slovenska, naj Schwikert se toliko meče svoje koščice po zraku od veselja nad nemško zmago; učitelji in učiteljice žive v Tržiču od slovenskega kruha, in zagotavljamo jim, da, če se temu ne privadijo, privadimo jih mi. Od učiteljic je volila in krepko stala z nami samo gospica Pater-noster, kateri se na tem mestu najsrčneje zahvaljujemo.

Tak je bil torej «der glänzende Sieg»! Še pri eni volitvi se vidimo in — po vas bo, prijatelji! V to nam je najboljši dokaz impozantni nastop našega prvega razreda, ki je prišel s priljubljenima gospodoma sodnikom in župnikom na čelu polnoštevilno, dasi so vedeli volilci, da zmagati ne morejo, ko so videli cepati v Tržič žalostne postave častnih občanov. Prvi razred je v polni meri zadostil svoji dolžnosti, če ni mogel prodreti, krivi niso sedanji volilci, pač pa njihovi predniki. Zato pa ostane onim krivcem, ki se pri predzadnji volitvi iz malomarnosti niso udeležili boja, za vedno utisnjen sramotni pečat izdajstva na lastnem narodu.

se misli, da je Vega kot častnik večkrat posestil svoj rojstni dom v Zagorici, dasi se to ne da dokazati.

Svojega nizkega, kmečkega rodu se Vega ni nikdar sramoval, kakor tudi ne siromašnega in malega naroda, iz katerega srede je izšel. Rad je pripovedoval, da je sin kmečkih staršev. General Walper, ki je bil Vegov učenec, je pogosto pravil, da je Vega se kot stabni oficir s posebno ljubeznijo kazal tisto dvajsetico, katero mu je bil podaril neki sorodnik ob slovesu od rojstne hiše. Komu ne dopade njegova skromnost, ta, rekel bi otroška udanost do rojstnega kraja?

Vega je tudi dolgo časa hranil leseno škrinjico, katero je dobil, ko je šel od doma v šole. Pozneje je poslal to škrinjico, polno lepih daril svoji sestri Mariji, omoženi Petrika.

Omenimo naj tu še nekaj, kar nam priča, kako je bil Vega k srcu prirasel domači kraj. Nameraval je — tako so vedeli povedati Zagorčani — ustanoviti več stipendijev za svoje bližje rojake. A nagla smrt mu je prečrtała to namero.

Vegovo plemenito srce kaže tudi iskrena hvaležnost, s katero se je spominjal na svoje prve nauke v Ljubljani

in posebno še na svojega dragega učitelja Maffei-ja.

Drugo izdajo svoje logaritmično-trigonometrične knjige je posvetil Vega leta 1800. Maffei-ju.

Hvaležnega se je izkazal Vega svoji ožji domovini tudi s tem, da je posvetil kranjskim stanovom četrti del svojih računskih predavanj. V predgovoru, kjer posvečuje knjigo kranjskim stanovom, piše med drugim drugim: «Najlepše plačilo za dosedanje svoje matematično delovanje prejemam z dovoljenjem, da smem svetu javno povedati, da sem postavil temelj svoji književni izobraženosti na ljubljanskem liceju. — Vstop v to učilišče spada med najsrečnejše dohodke mojega življenja. Z njimi se je namreč določila bodoča smer mojega življenja. — Vedno se spominjajoč ljube domovine in dobrot, ki sem jih ondi prejel po nauku in izobrazbi, komu naj izrekam za to svojo najponižnejšo zahvalo z večjo pravico nego vam, visokorodni gospodje, katerih modrost in delavnost vedno čuje in deluje za blagor dežele.»

Istega leta posveti Vega kranjskim stanovom po en iztis vseh svojih, do tedaj tiskanih del s posebnim pismom. V tem pismu zopet omenja s hvaležnostjo, da si

je na liceju, ki so ga oskrbovali stanovi, pridobil osnovno izobrazbo, ter se spominja podpore, katero je dobival tedaj kot dijak v Busetijevi hiši.

Obenem pošlje baron Vega stanovom v dokaz, da je želel vrednega se izkazati domovine, kakor pravi sam, poverjene prepise osmero izpričeval, ki jih je dobil od najvišjih vojskih oblasti v izpričevanje, da je izpolnjeval svoje dolžnosti z odliko in v največjo zadovoljnost kot vojak na bojnem polju, tako pri obleganju Belega grada, kakor tudi v vojski proti Francozom ob Renu.

Taka hvaležnost, kakor jo je Vega izkazoval svoji rodni deželi, je pač redka!

Da, iskreno udan je bil Vega ljubi Kranjski. Visoko pa je cenil in čislal tudi svojo širšo domovino: Avstrijo. Malo je pač bilo tiste čase pod dvočlavin avstrijskim orlom vojakov, ki bi bili branili čast in korist Avstrije s tolikim junaštvom in s tako požrtvovalnostjo, kakor zagoriški rojak Vega. In ko so mu leta 1795. ponujali imenitno službo v neki tuji državi, je določno odbil to ponudbo; drugega tudi ni bilo pričakovati od tako zvestega in udanega Avstrijca, kakor je bil Vega.

* * * Dalje prih,

In vendar gledamo z najlepšimi nadami v bodočnost. Zavednost naših volilcev in strah naših nasprotnikov sta nam porok, da toliko časa teptano ljudstvo vstane in korenito pomete z vsemi protivniki. Zato pa vsi — na delo, svita se!

Ave Marija!

V Kranju, dne 4. oktobra 1907.

Kako čudovito je delo našega deželnega predsednika, nam je postot pokazala njegova salomonska rešitev vprašanja, ki je razburjalo skozi meseca dobre slovenske duše.

Srca kvisku, preljubi Slovenci! Preblagorodni in nad vse na svetu spoštovani gospod Teodor Schwarz so v svoji lepi, lepi kuhinji skuhalo petelinčovo župico za nas reveže, ki smo bolni tako, da se komaj še držimo pokoncu. Hosana večnemu Bogu v visavah, zakaj, da se je moglo to zgoditi, zahvaliti se imamo izbornim kuharjem iz ljubljanske kazine in iz ljubljanskega senkavca.

Prva ljubljanska državna gimnazija dobi ravnatelja. In, čujte, ne enega samega, kar dva. Za Slovence je izborna skrbljena: gimnazija se bo delila, nemški oddelki dobijo svojega ravnatelja in slovenski tudi svojega, Nemce bo vodil prof. Pucsko, Slovence prof. Svetina, vse skupaj pa firma Schwarz-Kaltenegger - Binder - Belar.

Slovenci, srca kvisku, pripognimo do tal svoja skrivljena hrbtišča ter zapojmo zahvalno pesem, ker angeli miru so zopet priplavali nad trudno slovensko zemljo, pesem naša pa se razlegaj na vse strani naše lepe zemlje in vmes naj zvonijo zvonovi vznešeno in večnolepo: Ave Marijo!

* * *

Kdor ima le še pičico ljubezni do svojega doma, do naše, vse čase sem od c. kr. vlade tep-tane slovenske domovine, ta nam povej danes, kako se počuti njegovo srce! Danes, na god svetlejšega našega cesarja moramo tožiti, da nas c. kr. avstrijska vlada tepta in se igra z nami blazne igre. Kar so nam z žilavo vstrajnostjo priborili naši dedi in očetje, to se nam razdira tako sistematično, da mora biti slep, kdor ne verjame, da jadramo v pogubo, in človek brez srca, kdor z mirno dušo streže gospodom v palači na Bleiweisovi cesti v Ljubljani!

Danes, na god sivega našega dobrega vladarja, bi radi vprašali gospoda Teodorja Schwarza, naj nam pove le snega Slovence, ki ne bi bil do skrajnosti zvest in udan Avstriji in njeni vladarski hiši; toda čemu naj povprašujemo gospoda Schwarza, t. j. človeka, katerega ušesa so gluha za naše prošnje in katerega srce je kot kamen trdo, kadar miali na Slovence?! Ne bomo Vas prav nič izpraševali, gospod Schwarz, povemo pa Vam, da se molite, silno molite, če mislite, da bodo snedli črvi prej nas, nego Vaše preblagorodje!

* * *

Na drugem mestu priobčujemo, kako imenitno se je resilo ljubljansko gimnazijsko vprašanje. Facit je pravzaprav ta, da Slovenci niti na Kranjskem še vedno ne bomo imeli niti ene slovenske srednje šole, zakaj, kar se pri nas imenuje «slovenska gimnazija», je to prava pravcata karikaturna tega, kar bi morali imeti po vseh postavah in pravicah, ki nam grede! Borimo se za slovensko vseučilišče... O, mi revčki! Saj nam c. kr. avstrijska vlada niti slovenskega ravnatelja ne privoščiti, in to v naši slovenski Ljubljani, na zavodu, kjer je nemških dijakov komaj za en večji pehar, na zavodu, ki je bil vedno v slovenskih rokah!

Kako je to mogoče? O Marija, ave, ave! V ljubljanski škofiji sedi mož, ki bi iztrgal v svoji fanatičnosti svoje slovensko srce in je vrgel, kamor bi bilo treba, samo, da bi ne bila «vera» v nevarnosti. Vsemogočni in nepremagljivi Rim je namreč s svojo na trdno skalo sezidano cerkvijo Kristusa že tako na slabem, da se trese naš ubogi škof pred slovenskimi liberalci, ki pa se po ogromni večini stokrat bolj boje Boga in hudiča, kot vsi pobožni klerikalci skupaj! Morda bi bil dobil ravnateljsko mesto kak slovenski «liberalce», to pa bi bilo seveda huje kot pa sto potresov in par milijard hudičev po naših lepih gorah in ljubkih vasicah. In zato so podali škofjski gospodje svoje roke kazinotski gospodi: vero in nemstvo so spravili na varno, če pa gloda slovensko telo en črv večalimanj, to je lapalja v premilostnih očeh Antona Bonaventure!

* * *

«Slovenec», ta pošteni in pobožni ter pravični krščanski list, molči o vsem kot grob. Eno brzojavko si je privoščil, češ, vse je zlagano, kar poroča «Slovenski Narod», potem pa molči, molči in molči, Slovenci, ki verujete hinavstva cedecim se besedam naših klerikalcev, evo Vam, — ali morete verjeti, da je pobožni Schwarz serviral to najnovejše asjeto preko klerikalnih poslancev?? Ali ni več kot infamija, če govorijo črni naši brezdomovinci, da hočejo pomagati slovenskemu narodu do njegovih postavnih pravic??

* * *

Ne ve javnost še vsega, kaj vse so pogruntale britne birokratske glavice. Misli naše pa so take, da Slovenci ne smemo za nobeno ceno povziti te Schwarzove župice, pa naj nam magari na

drugi strani objubi ta čeden gospod zlate gr dove! In zato iz dna srca pozdravljamo pisavo in odločnost «Slovenskega Naroda»: Boli nas ta Schwarzova brca, da bi vpili! A treba je premisliti... Počakajmo, kaj prinese o tem uradni list... Zatržno namreč pričakujemo, da v proslavo našega dikega deželnega predsednika prav kmalu zapoje v «Ljubljanki» gospodji: Funtek, Tomišek, Smid, Grošelj i. t. d. i. t. d. Kak prav lep soneten venec, zakaj mi smo prepričani, da bodo te pesmice tako lepe in tako mile, da bodo angeli miru in sprave ginjeni do solz zbežali daleč, daleč proč od vladne palače, ki stoji tam doli v beli Ljubljani na Bleiweisovi cesti.

V Kranju, dne 5. oktobra.

Državni zbor bo sklican — kakor prihajajo zadnja poročila — sele zadnji teden tekočega meseca in ne že dne 10. oktobra. Torej bodo imeli deželni zbori se dovolj prilike pretresti različne nujne zadeve. — Prihodnje zasedanje drž. zbora bo stalo v znamenju boja za nagodbo; pogajanja so se zopet pravkar pričela; videti je, da avstrijska vlada nima toliko namena, da doseže pravično nagodbo, ampak tako, za katero bo mogla dobiti večino. Če bo to mogoče, je dvomljivo; baje so kršč. socialci in tudi soc. demokrati odločeni, stopiti v najostrejši boj proti nagodbi, ako ne bo docela pravična.

I. državna gimnazija v Ljubljani. Ministrstvo hoče torej razdeliti I. državno gimnazijo v Ljubljani; začasni voditelj slovenskih razredov naj postane katehet Svetina, začasni voditelj nemških razredov profesor Pucsko. Ministrstvo hoče naprej Slovence zadati udarec po glavi, potem pa se iz njih delati še norca, zakaj to se pravi briti norce, če se tako neresen mož, kakor je Svetina postavi za ravnatelja. Kar narodno misli in narodno čuti, mora zdaj vse na noge. Ali bomo mar mirno pretrpeli ta atentat. Ljubljana naj pokaže, da zna vsaj tako dobro varovati slovensko narodno korist, kakor kako nemško gnezdo nemške koristi.

Gibanje uslužbencev na železnicah. Zaupniki uslužbencev južne železnice so sklenili, opustiti pasivno rezistenco, ker se začasno zadovoljujejo z obljubljenimi poviški plač. — Na državnih železnicah in na severno-zahodni železnici je dne 1. t. m. pričela pasivna rezistenca.

Godovi prihodnjega tedna:

6. Rožnega venca nedelja, Bunoslav, Ljubna; 7. Marka, Dragonika; 8. Brigita, Dragoslav, Stojdrag, 9. Dionizij, Nadislav, Svetina; 10. Francisek Borg., Stremil, Odola, Dobromila; 11. Nikazij, Negoslava, Zvonimir; 12. Maksimilijan, Dragoslav, Priba.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

9. v Motniku.

Novičar. ☺ ☺ ☺

□□□□

Imenovanje. Gospod Ivan Pogačnik, okrajni sodnik v Kranju, je imenovan deželnosodnim svetnikom. — Cesar je imenoval privatnega docenta za matematiko na dunajski univerzi g. dr. Jožefa Plemlja za izrednega profesorja matematike na univerzi v Črnovicah. G. dr. Plemelj je doma z Bleda in v matematiškem svetu znan kot izredno nadarjen strokovnjak.

Seja občinskega odbora v Kranju dne 27. septembra t. l. Predseduje: ces. svetnik Karel Šavnik. Navzoči: 3 obč. svetovalci in 12 obč. odbornikov. — Za overovatelja zapisnika imenuje župan gospoda: Cirila Pirca in Franca Omersa. I. V smislu opravičnega reda se volijo a) v finančni odsek: dr. Valentin Štempihar, Vinko Majdič, France Krenner, Ferdinand Polak, Anton Peterlin, dr. Jože Kušar in Anton Zupan; b) v policijski odsek: Janko Sajovic, Ivan Rakovec, Ciril Pirc, Jože Kovač, Konrad Pučnik in Anton Zupan; c) v tržni odsek: France Krenner, Ivan Rakovec, Janko Sajovic, Anton Korošec, Martin Matjašič, Anton Šinkovec in Alojzij Pečnik; č) v stavbeni odsek: Vinko Majdič, dr. Edvard Šavnik, Ciril Pirc, Ferdinand Polak, France Krenner, Tomaž Pavšlar in Ivan Rakovec; d) v ubožni odsek: Jožef Kovač, Martin Matjašič, Konrad Pučnik, Alojzij Pečnik, dr. Edvard Šavnik, France Omersa in Anton Šinkovec. II. Prošnja Franceta Lukeša za podelitev koncesije vinotoča čez ulico se ugodno reši. III. Načelnik odbora dijaške kuhinje dr. Edvard Šavnik poroča o gmotnem stanju taiste v šolskem letu 1906/7 Dohodki znašajo 5331-68 K, stroški 5252-23 K, torej ostane prebitka 79-45 K, Imovinski izkaz pa izkazuje 27.103-77 K glavnice in 2575-12 K razpoložnine, skupaj 29.678-89 K. Poročilo odbora dijaške kuhinje za šolsko l. 1906/7 se vzame odobruje na znanje ter se podeli odboru absolutorij. Za pregledovalca računov se izvolita obč. odbornika Martin Matjašič in Janko Sajovic. Za šolsko leto 1907/8 se volijo v odbor dijaške kuhinje kot zastopniki občine dr. Edvard Šavnik, Vinko Majdič in dr. Vladimir Herle. Na predlog obč. odbornika Cirila Pirca se izreče odboru «Dijaške kuhinje» za njegovo uspešno in požrtvovalno delovanje zahvala občinskega odbora. IV. Prošnja zakupnika užitnin-

skega davka Janeza Kalana za znižanje dogovorjenega plačila za 30%, občinske naklade se reši na predlog obč. svetovalca Franceta Krennerja ugodno, ako prosilec izpolni gotove pogoje. V. Glede dopisa deželnega odbora z dne 22. avgusta 1907, št. 10.172, tičelega se financiranja vodovodnega načrta za Kranj in okolico, izjavlja župan, da je o sklepu obč. odbora z dne 20. jul. t. l., št. 1176, glede posojila za prispevek iz državnega melioracijskega zaklada poročal deželnemu odboru ter priložil naknadno izjavo obč. svetovalca dr. V. Štempiharja in dopis mestne hranilnice s pogoji, pod katerimi bi dala označeno posojilo. Obenem je županstvo prosilo, da deželni odbor posreduje pri vladi, da se državni donesek iz melioracijskega zaklada izplačuje pod ugodnejšimi pogoji in da sme hranilnica to posojilo izplačati, ne da bi bilo treba občini za jamstvo zastaviti svojih doklad. Nato prečita poročevalec obč. svet. Ferdinand Polak odlok deželnega odbora z dne 22. avgusta 1907, št. 10.172, pojasnjuje posamezne točke tega odloka in stavi sledeči predlog: Občinski odbor skleni: mesto Kranj preskrbi potom posojila prispevek državnega melioracijskega zaklada v znesku 248.000 K in ga vplača pri deželnem odboru v stavbni sklad dne 1. januarja 1908; mestu Kranj se bodo za to plačevalo iz državnega melioracijskega zaklada polletne anuitete, ki jih je določiti tako, da bodo odgovarjale anticipatnim 4% obrestim od glavnice 248.000 K in amortizaciji, ki obsega 40 polletnih obrokov. Za posamezna plačila, katerih prvo zapade dne 1. januarja 1908, bo merodajen poseben načrt poplačevanju, ki ga odobri državna uprava. Poročevalec predlog se sprejme. — Nato zaključni župan sejo.

Slavno mestno županstvo v Kranju prosimo, da naj blagoizvoli poslati dnevni red, dan in čas, kdaj se vrše občinske seje, da moremo poslati svojega poročevalca k obč. seji.

«Pro domo». Pod tem naslovom bomo približali nekaj člankov, katere nam je izročil naš sodrudnik. Ze naprej vemo, da bodo provzročili silen vihar, pa to nič ne de. Kdor se čuti prizadetega, naj lepo dene roko na srce in zakliče: Res je tako! Ti članki niso osebni, temveč stvarni in imajo namen, z bengalično lučjo posvetiti za kranjske kulise, zakaj zrak pri nas je zelo soparen in treba je, da se razmere razjasne, kar bo le v korist našemu mestu in narodno-napredni stranki.

Gorenjako je v «Napredku», glasilu hrvatskega pedagoško-književnega zbora, gospod Davorin Trstenjak, pisatelj o letošnji skupščini «zveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev», nasikal takole: Dne 25. avgusta t. l. je imela «Zveza» glavno skupščino v Radovljici, v božanstvenem kraju divne Gorenjske. Mili Bog, koliko je tu prirodne lepote in dragocenosti! Videl sem že prej Bled, ta «kinč nebeske kranjske zemlje», ali ves njegov venec, ki ga ovija, gledal sem sele sedaj iz Radovljice. Radovljica je na visoki ravnini, blejsko jezero pa bolj v kotlini. Ves ta divni kraj, ki v resnici spada med največje prirodne lepote na svetu, obkrožujejo krasne visoke planine, nad katerimi stoluje divni Triglav, na katerem se vidi še sedaj sneg. Velika kultura na vseh straneh po dolinah in obronkih, še visoko na planini, bistra Sava v nizini, blejsko jezero, divne in veličastne gore naokoli; vse to je ena divna in velika harmonija. Ustavil sem se odkril se in gledal začaran dolgo, dolgo. Samo ta divnost je mogla roditi pesnika Prešerna. Samo pesnik iz takih planinskih lepote je moral peti: «Nazaj v planinski raj», pa so ga tudi mrtvega po njegovi želji prenesli tja med oni vedri, mili in ponosni narod. Razumem, zakaj je Gorenjec tako ponosen.

Poročil se bo prihodnje sredo, dne 9. t. m. g. Zdravko Novak, davčni asistent v Kranju, z gospico Mici Pilarjevo z Rupe. Čestitamo!

Na cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se je vsrila dne 27. septembra t. l. matura v jesenskem terminu. Komisiji je predsedoval c. kr. deželni šolski nadzornik g. France Hubad. K skušniji se je oglasilo 6 kandidatov; prestali so jo tile abiturientje: Jernej Hafner iz Kroke; Janez Oblak iz Godešica pri Škofji Loki; Ciril Poklukar iz Starega trga; Lojze Vanti iz Dobrave pri Pliberku na Koroskem in Jaka Zibret iz Podgorja na Štajerskem.

Na kranjsko gimnazijo se je vpisalo, kakor smo že poročali, 326 dijakov (med njimi dve privatistinje), ki se razdele tako-le: I. a.: 36 učencev, I. b.: 37, II. a.: 26, II. b.: 29, III. a.: 27, III. b.: 24, IV.: 37, V.: 37, VI.: 25, VII.: 27, VIII.: 21.

Več luči! Prava egiptovska tema vlada v pokopališki ulici. Mestni magistrat kranjski naj bi vendar postavil v tej ulici dve ali tri luči, da se zvečer kdo ne ubije, ali da koga ne povozi kak konj, ki dirja v tmuni naprej. Lahko se zgodi največja nesreča. Ljudje, ki hodijo ob poldnevih zvečer v tiskarno, morajo svetiti z ulžigalicami, da morejo naprej. Upamo, da ne bo treba opetovano drezati za to.

Učiteljske vesti. Gospica Marija Likar, izprašana učiteljska kandidatinja v Ljubljani, je imenovana suplentkam v Cerkljah namesto obolelega g. nadučitelja Andreja Kmeta, ki je sedaj na dopustu. — Za začasno učiteljico na Dovjem je imenovana gđc. Marija Zhorzsky pl. Zhorže.

Čudež v Kranjski gor. Spretno aranžirani čudež na Brezjah je napravil na naše dobro in

verno ljudstvo globok vtisk. Dandanes je za čudeže in druge take srednjeveške priredbe ljudstvo povznetejše nego je bilo v najtemnejših časih. Zato pa so te dni v Kranjski gori kar zatrepetala srca, ko se je seznilo, da se je tudi tam zgodil čudež. Nekega dne ponoči se je namreč kaplanu Čibašku p. d. veseliku pred oknom prikazala v vsej svoji čeznaravni krasoti — sv. Neža. Plavala je v zraku pred kaplanovim oknom in rahli jesenski veter jo je lahko gugal semintja. K jutranji masi prihajajoči ljudje so strme gledali ta pojav in srca so jim utripala skrivnostno-sladke slutnje, da se je tudi v Kranjski gori primeril čudež, morda ne tako razkošen kakor na Brezjah, vsekako pa bolj poetičen. Tudi neki trgovec je zagledal čudež. Sicer je nekoliko strmel, da se je nebeska zaščitnica čistosti prikazala ravno kaplanu veseliku, a sveti strah, ki ga je prevzemal, mu ni dal premisljati o tej uganki. Če je bil Izveličar usmiljen z Marijo Magdaleno, ki je bila pred Bogom in pred ljudmi velika grešnica glede čistosti, zakaj bi se sv. Neža ne mogla pokazati kaplanu veseliku. Plaho se je trgovec bližal čudežni prikazni, da bi postal deležen njene milosti pa — o groza! — Ko se je približal sv. Neži, se je hipoma premenila v — staro, iz cunj narejeno babišče. Zgodil se je v eni noči dvakratni čudež. O srečna Kranjska gora! Včasih je bila v Kranjski gori božja pot, a konkurenca jo je uničila. Morda se zdaj povrnejo stari časi.

Plesne vaje priredi društvo slovenskih trgovskih sodrušnikov v Kranju vsaki četrtek in nedeljo v dvorani Narodne čitalnice. Poučeval bode iz prijaznosti gosp. Janko Sajovic. Kdor ne bode pred sredo vabljen s polo in se želi učiti, naj se blagovoli ob plesnih urah prijaviti pri društvenem odboru.

Radovljanski vodovod. V zadnji seji vodovodnega odseka se je sklenilo, da se odpošlje na deželni odbor skupna prošnja za priklopitev k sedanjemu načrtu se his pod mestom Radovljica, hiš nasproti leškemu kolodvoru, vasi Zgoše in južnega dela Begunj. — Koncem tega meseca bo že tekla voda.

Lep salon, v katerem bo najbrže kavarna, gradi g. Oton Homan v Radovljici.

Povodom prevzetja stare, dobro znane gostilne «pri Hirschmannu» Predtrgom pri Radovljici priredi se jutri v nedeljo, dne 6. oktobra t. l., ob treh popoldne veselico, pri kateri svira radovljiska godba na lok. Vstopnina prosta.

Živnorojska zadruga v Selcih je dobila 500 K državne podpore.

Čast katoliškemu društvu na Jesenicah. Katoliško društvo si želi dobiti veliko klerikalnih backov, ki se vezbajo v katoliškem domu, da potem lahko napadajo in izzivajo nekoliko izobražene ljudi. Zato enkrat javno vprašam «Katoliški dom», koliko časa se bo še tako izobraževalo nedorasle mladenke v katoliškem domu? Jeseniški opazovalec.

Vodna naprava v kamniški smodnišnici. Za novo vodno napravo v kamniški smodnišnici je napovedana komisija 21. t. m. ob 10. uri popoldne.

Utonil je dne 1. t. m. okoli 5. ure popoldne 4 letni Matevž Kenda iz Zalega loga št. 12. Deček se je igral sam, brez varstva ob vodi pri Šmidovi žagi. Ko je stopil na brv, mu je izpodletelo in je padel v vodo, ki je na omenjenem prostoru kake pol metra globoka. Sele, ko je voda odnesla dečka kakih 300 korakov daleč od žage, zapazil ga je žagar Urban Šmid, ki je hitel k dečku, da bi ga rešil, toda deček je bil že mrtev. — Starši, ne puščajte otrok samih ob vodi!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani bi bila rada deležna tudi letošnje vinske trgatve. Znano nam je, da trpi vinogradnik veliko truda, znoja in žrtev, predno spravi pod streho svoj pridelek. Ko pa je to storjeno, pozabljen je trud, veseli se sadu svojega dela. Tu pa naj se spomni i velikega narodnega delavca naše «Družbe sv. Cirila in Metoda» in pevajoč v hramu, položi dar i slovenski prosveti, katero čini naša družba domu na altar!

V Aljaževem domu je bilo od 27. junija do 29. septembra t. l. 483 Slovencev, 73 Čehov, 186 avstrijskih Nemcev, 9 Hrvatov, 18 Nemcev iz rajha, 8 Poljakov, 4 Ogrji, 1 Rumun in 1 Anglež; skupaj torej 783 oseb, za 43 manj kakor lansko leto.

Napad. Dne 24. m. m. ponoči je poklical čevljar Ivan Vidic iz Radovljice tesarja Josipa Potočnika na Bledu iz gostilne. Komaj je slednji stopil iz gostilne, je ustrelil Vidic nanj in ga ranil na levi strani života tako težko, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnico. Vidic in Potočnik sta živel v sovraštvu.

Stavka v Domžalah. V ponedeljek so začeli delavci v Ladtätterjevi tovarni v Domžalah štrajkati. Ženske so že v soboto povedale, da za tako malo plače ne morejo delati, da se jim je gospod Faider, sodrug Ladtätterjev, izrazil, da morajo delati za tako plačilo, ker imajo stroje na par. Zato prihodnji ponedeljek jutraj ni bilo nobene delavke v tovarno. Moški delavci so prišli, pa so tudi ob pol 9 uri zapustili tovarno. Plače so res sramotne! Delavka, katera s 15. letom začne delati, ima plačila prvo leto 25, oziroma 30 krajcarjev na dan. Mnogo jih je, katere delajo že po tri leta, a zaslužijo komaj po 35 krajcarjev na dan. Ali naj ima delavka to za črevlje ali za hrano? Delavke so zahtevale, da naj se jim plača toliko

kakor pri J. Oberwalderju & Comp., pa so bile odbite. Tudi v Kurtzalerjevi tovarni so delavke doma. Gospod je dvema delavkama, kateri sta sli z zahtevo po večjem plačilu k njemu, prinesel knjižici. Nato so vse delavke vstale in šle domu. Vsi za enega, eden za vse! Delavkam se je na to deloma ugodilo, zato so sli zopet na delo. Ladtätter je boljšim delavkam dal 1 K več, drugim je tudi razmeroma zvišal plače, Kurtzaler je zvišal plače za 20 krajcarjev, bratje Oberwalder istotako, J. Oberwalder je dal delavcem 20 krajcarjev več od kite in potreščine ceneje.

Popravek. V št. 38. smo poročali, da je gorjanski kaplan Zabret baje ušel z denarjem čez — lužo i. t. d. Danes to vest popravljamo: Ne Zabret, nego vihravi Cepuder je bil tisti gorjanski kaplan, ki je vzel pot pod noge in zapustil svojim ovčicam nekaj bridkih uric. Zabret je pa zdaj kaplan v Št. Vidu nad Ljubljano, kjer je tako zamisljen v politično «delovanje», da kak del maše n. pr. sanktus kar izpusti. — O tem se nam nadalje še poroča od druge strani: V predzadnji številki smo poročali, da je kaplan Zabret iz Gorij ušel v Ameriko. Ker nočemo nikomur delati krivice, povemo, da ni bil taisti g. Zabret, ki sedaj slušbuje v Št. Vidu, temveč znani Cepuder iz Gorij. Pomotoma se je zamenjalo ime. Kar smo zadnjič pisali o Zabretu, velja seveda o Cepudru. Je pač «neskodljivi» «Gorenjec» pripomogel, da je poslal škof hitro za njim ljudi, ki so ga srečno vjeli v Švici in odvedli domov.

Nočno sodstvo. V New-Yorku so vpeljali pri policiji nočno sodstvo, namreč osebe, ki so bile aretirane na cesti bodisi radi pijanosti, vpitja, kaljenja nočnega miru in podobnih malih prestopkov, bodo takoj sojene. Prej so morali tičati mnogokrat dalje časa v preiskovalnem zaporu kot pa v kazenskem. To je prva prednost nove odredbe. Druga pa je sledeča: Prej je bila pred policijskimi stražnicami zbrana vedno velika množica raznih ljudi, ki so čakali aretirancev. Ko so jih redarji privedli, so se jim ponudili, da gredo mesto njih v zapore, seveda za denar. Tiči so bili v zvezi z redarji samimi; dajali so jim odstotke od svojega zaslužka, redarji pa so zaprli kolikor mogoče veliko oseb. Ima pa ta novost tudi senčnate strani. Ko bode stražnik moral na sodišču s svojim jetnikom čakati, da pride na vrsto, bodo njemu odločene ulice brez nadzorstva. Pozimi bodo gotovo sodišča prenapolnjena, kajti marsikak zmrzujoč revež se bo dal rad peljati v gorke prostore sodišča in zapora.

Živa zakopana. V mali občini Sarbazan je bila živa pokopana dne 1. maja neka mlada žena. To se je dogodilo tako: Dne 29. aprila je bila po kratki boleznii konstatirana smrt kmetice Escubet, stare 30 let. Pogreb je bil 1. maja. Dan pozneje je slučajno prišel neki mož mimo groba ter slišal zamolke udarce in stokanje. Takoj je obvestil o tem župana, kateri je z zdravnikom šel na grob ter ga dal nemudoma odkopati. Ko so odkopali, videli so strašen prizor. Pokrov je bil popolnoma razbit. Zdravnik je konstatiral, da srce še bije. Žena se je malo vzravnala, a v istem času se ji je vzdignila kri in bila je kmalu v resnici mrtva. Umrla je v rokah zdravnika.

Umetnost in književnost

□□□□

Družba sv. Mohorja je ravnokar izdala svoje letošnje publikacije, in sicer: 1. Koledar za leto 1908; 2. Zgodbe sv. pisma s 14. snopič, spisal dr. I. E. Krek; 3. Pamet in vera, 3. zvezek, spisal I. M. Seigerschmied; 4. Umni čebelar, spisal Fr. Lakmayer; 5. Življenje trnjeva pot, spisal Jos. Kostanjevec; 6. Slovenske večernice 59. zvez. Družba ima letos 79.146 članov, za 2823 manj, kakor prejšnje leto. O knjigah se izpregovorimo.

Novi akordi, 1. sešitek novega, in sicer sedmega tečaja tega zbornika prinaša na prvem mestu sliko urednika dr. Gojmira Kreka in pa šest skladb, ki so jih zložili Josip Pročázka, Emil Adamič, Vekoslav Rosenberg Ružič, dr. Gojmir Krek in Stanko Premrl. Zbornik «Novi akordi» izhaja v Schwentnerjevi založbi in velja za celo leto 8 kron, za pol leta 4 K 50 h.

Pouk v igranju na citrah. Sestavil Fr. Sal. Koželjski. Založil L. Schwentner. Sedaj je izšel četrti zvezek tega dela, o katerem so strokovnjaki izrekli prav ugodno sodbo. Cena temu zvezku je 3-40 K. Celo delo (4 zvezki) stane broširano 10 K, vezano 12 K.

Slovenski citrar. Zbirka kompozicij in prevodov za citre. Te muzikalne publikacije, ki jih izdaja A. Schwentner, so izšli trije novi sešitki. Vse je priredil F. S. Koželjski. Vsak sešitek obsega po enoskladbo («Nezvesta», fantazija po narodnem motivu; «Vse mine», transkripcija po Ipavčevem napevu; «Po jezeru», transkripcija po narodnem napevu za dvoje citar) in veljata 3. in 4. snopič po 1 K, 5. snopič pa 1 K 60 h.

Etika in politika. Predaval v «Akademiji» 24. februarja 1907. profesor dr. Albert Bazala (Zagreb). Cena 30 vin., s poštnino 35 vin. Dobiva se pri g. L. Schwentnerju v Ljubljani.

Listnica uredništva.

— Članek «Več narodne zavednosti» — pride prihodnje na vrsto. — V Prago: Podlistek «Spomini Slavofila» priobčimo v novembru.

Zahvala.

Za izkazane nam dokaze iskrenega sočutja povodom boleznii in smrti našega iskreno ljubljene soproga, oziroma očeta, deda, brata, tasta in strica gospoda 173

Ivana Köstlna

pismonoša in posestnika

dalje za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu, posebno pa g. dr. Ed. Šavniku za njegovo skrb med boleznijo, slav. bralnemu društvu za častno sprejstvo ter vsem darovatelj-m venčev izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo.

KRANJ, 8. oktobra 1907.

Rodbina Köstl.

Eno ali dve vlagateljici

sprejme takoj proti tedenski plači

tiskarna Ivan Pr. Lampret v Kranju.

Ob začetku šolskega leta je gotovo zelo važno iznova opozarjati na to, da otrokom, itak ne malokdaj preobloženim z duševnim naporom, ne kaže v tem času dajati tud. še pijač, ki dražijo živce in s tem škodujejo zdravju. Semkaj spada poleg alkohola zlasti zrnata kava, ki bi se po izreku slovečega zdravnika sploh ne smela dajati otrokom v šolskih letih. Tega tudi nikakor ni treba. Kathreinerjeva Kneippova sladna kava je tako imeniten nadomestek zrnate kave! Posebno napravljanje za deco provzroča tako malo tuda, ki se vrhutega bogato poplača s tem, da vidno uspevajo naši ljubljenci. Kathreinerjeva Kneippova kava je lahko prebavna, krvotvorna in krepilna ter ima spričo posebnega načina svojega proizvajanja prijetno mil okus po kavi, ki se ga lahko privadi vsakdo. Seveda je zaradi mnogo manj vrednih posnmkov treba opreznosti pri nakupovanju. Zahtevajte vselej izrečno Kathreinerjevo kavo in jemljite le zaprte izvorne zavoje s tem imenom kakor tudi s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Meblirana SOBA

se takoj odda na glavnem trgu hiš. št. 129.

~~~~~

Trgovci in obrtniki!

Najboljši koledar za Vas je

slovenski trgovsko-obrtni

žepni koledar.

Naroča se pri gosp. Franu Zeleniku, Ljubljana, Rimska cesta 9. Cena le 1 krono. 174 3-1

~~~~~

Prostoren lokal v Kranju

na glavnem trgu s šupo, dvoriščem in skladiščem, popolnoma nanovo urejen, pripraven za vsako trgovino, se takoj za več let in po nizki ceni

odda.

Natančneje se izve pri

170-2

Lovrencu Rebolju v Kranju.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130-12

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 204 52-52

Hustrovanj ceniki zastoj.

M. Rant v Kranju

priporoča slavnemu občinstvu v nakup

otroške vozičke

od 5 gld. — do 20 gld. 56 12-10

košarice in kovčke kakor tudi razno galanterijsko in špeci-rijsko blago po najnižjih cenah, na debelo in drobno.

Fateol

redilna krma za prašiče, 1 zavoj 10 kr.

Andropogon

steklenica gld. 1.50, najbolje sredstvo za rast in proti izpadanju las.

Milosovo. Karte za igro. Palloe. Srajce in nogavice. Čepice za dečke in odrasle. Pipe za sode najboljše kvalitete (Elbenpippen).

Najboljše strune za gosli, citre in kitaro.

Pelinkovac

liter 1 goldinar 20 krajcarjev.

Preblavica (Preblau-Sauerbrunn)

1 zaboj gld. 6.50.

Kovačnica

za kakega kovača ali pilarja s stanovanjem, se takoj odda. Vpraša naj se pri Matiju Črnetu v Kranju, Kriško predmestje 8.

Pridnega učenca

sprejme takoj

176 3-1

urar Rudolf Rus, Kranj.

Največja zavarovalnica avstro-ogrške države.

Ustanovljeno l. 1831.

C. KR. PRIV. OBCNA ZAVAROVALNICA

Assicurazioni Generali v Trstu.

Jamstveni zaklad nad 300 milijonov kron.

Dosedaj izplačane škode nad 850 milijonov kron.

Družba zavaruje: Na življenje in doto v vseh mogočih sestavih. Tekom leta 1906 zavarovalo se je pri tej družbi 16.847 oseb na življenje za kapital nad 140 milijonov kron.

Zoper požare, tatinski vlomi, škode pri prevažanju, poškodbe zvonov in zrcalnih oken.

Sprejema tudi zavarovanja: Zoper telesno nezgodo in točo. 93 8-6

Pri tej družbi je zavarovan na življenje Njega svetost papež Pij X. in prevzvišeni knezoškof ljubljanski Anton Bonaventura; tudi vsa posestva Njega veličanstva cesarja avstrijskega.

Glavni zastop v Ljubljani Marijin trg, Sv. Petra c. 2, v lastni hiši.

Zastop v Kranju pri g. Josipu Golobu, „Stara pošta“.

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

katerega plačuje hranilnica sama.

1 26-19

Stanje vlog K 4,480.208.30 Stanje hipotecnih posojil K 2,555.301.39

Angleško

skladišče

oblek

Ljubljana, Mestni trg 5.

Bogata zaloga konfekcije za gospode, dame, dečke in deklice. 172 13-1

Obleke in površniki se po meri za gospode in dame najfinejše in najhitrejšje izgotavljajo na Dunaju.

Pošilja tudi na izbero in brez povzetja!

Najnižje cene!

O. BERNATOVIČ.

RAZGLAS.

Dne 7. oktobra 1907, to je prihodnji pondeljek, ob 11. uri dopoldne se vrši na dvorišču gostilne „Triglav“ pod mestom

javna dražba

v konkurzno maso R. & E. Rooss v Kranju spadajočih premičnin (tiskovine, papir, več sto praznih kositarnih škatljic, stojalo za razglednice).

RUDOLF KOKALJ, upravitelj konkurzne mase.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamentarija, porte in žaore, resice, krepice in žaore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlato in srebno resico, čipke in znore.

Šerpe

iz svile, šipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in 135-10 odoje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za bivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Jdrijske čipke, vezene čipke in vložki. Pajčolani za neveste, mirtovi venoi.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave-rokavice in rokavice za uniformirance, pletenje, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mila in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, tricoot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in sport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odoje in blazine za polovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevanci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki l. t. d., i. t. d.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštne povzetju za 12 K 50 vin.

Krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. 7. Dobre spodnje hlače.

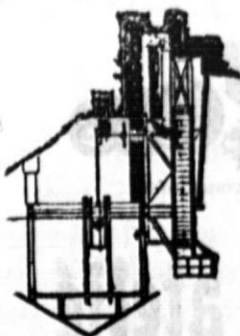
Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavio.

Močna brisalka. Izvrsne naramnice. 3 dobre žepne rute

vse v skatli lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies

122-1

tovarna za stroje, železo in kovinoličarstvo v Ljubljani priporoča kot posebno žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Večkrat premirano! Glinaste peči

123-19

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizni 20 letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1.40 K. Žepne ure od K 1.20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-85

Šolske potrebščine

kakor šolske torbice, nosila za knjige, knjige za ljudske šole, zvezki za višje in nižje razrede, črnilo in barve, vsakovrstno pisalno in risalno orodje ter druge šolske predmete v obliki izberi na debelo in drobno dobite pri

Antonu Adamiču v Kranju

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

Dalje priporoča

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

svojo bogato založeno trgovino galanterijskega, norimberskega, modnega in drobnega blaga, pletenin in tkanin, igrač, in papirja.

Kramarsko in krošnjarsko blago v veliki izberi.

Zaloga igralnih kart.

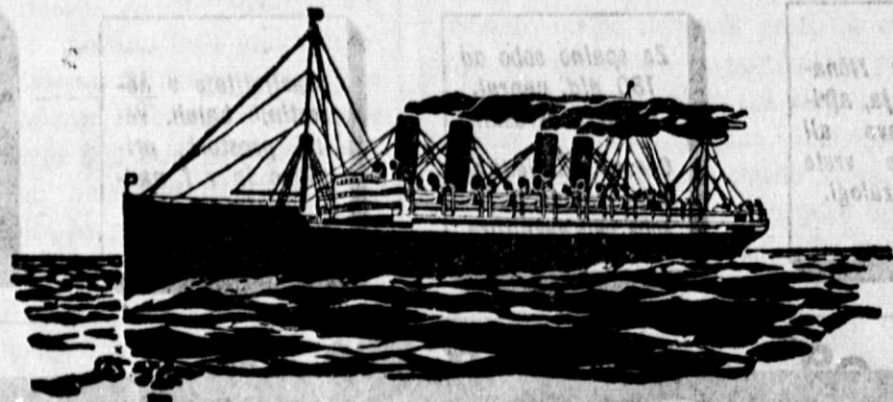
Največja tovarniška zaloga vsakovrstnih otroških vozičkov od 9 K naprej, ročnih in tržnih tačk, potovalnih kovčegov in korb, nahrbtnikov in palic za hribolazce,

Prepričajte se o nizkih cenah in solidni postrežbi.

58 52-27

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severnonemškega Lloyd“ iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni. Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdeston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-47

Ljubljana, Prešernove ulice 9.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjava, da je zaloga za jesensko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kokor v konfekciji za dame popolna in se priporoča za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo s spoštovanjem

157 6-5

Gričar in Mejač.

Podkrajšek
frizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na
147 52-10 sproti hotela „Union“

Spoln lasje

preporoča
za gojitev las in
za umivanje
glave svoj zdrav-
niško priporo-
čeni gorko in
mrzlo zračni
sušilni aparat.
Suši brez nad-
ležne vročine.
Ne proizvoduje
skrčenja las.
Vpliva dobro na
pospeševanje
rasti las.
Zaloga vsakovrstnih
vpletik strižanih in
zmešanih las
Oddelek za dame
s separatnim
vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje
po najvišjih cenah.

Najcenejša in največja domača
eksportna tvrdka.

Raspošiljanje švicarskih ur na
vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

St. 502. Nikelnasta anker-
remontoar-Roskopf, trpežno
kolesje, gl. 2-45, enaka iz
pravega srebra gl. 3-95,
ista z dvojnati tršim sre-
braim močnim pokrovom
gl. 6-50 in naprej.

St. 505. Prava srebrna cilin-
der-remontoar, trpežno ko-
lesje in močni pokrovi, gl.
4-85, ista z dobrim anker-
kolesjem gl. 5-95 in naprej.

priporoča svojo izborno zalogo najfi-
nejših natančnih švicarskih ur, kakor
najbolj slovečih znamk Šafhausen, O-
mega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakras-
ki, verižice, uhani, prstani, obeski
i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih
cenah. — Dokaz, da je moje blago
zares fino in ceno, je to, da ga raz-
pošiljam po celem svetu in imam od-
jemalce tudi urarje in zlatarje glav-
nih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik,
kateri se pošlje zastonj in poštine
prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

6-38

Ljubljana (Kolizej) **R. Lang** Marije Terezije cesta

19 126-15 Zalagatelj društva

c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga po-
hlitva vsake vrste
v vseh cenah. Oglo-
dala, slike v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vilo. Špecialiteta:
Gostilniški stoli.

Modrool iz žilna-
tega omrežja, afri-
čanske trave ali
žime, prva vrste
vodno v zalogi.

Za spalno sobo od
180 gl. naprej.
Divan z okraski.
Oprave za jedilno
sobe, salone, pred-
sobe, cele garniture.

Špecialitete v ne-
vestnih balah. Ve-
liki prostori, pri-
tilžno in v I. nad-
stropju.

Za sobo; postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obe-
šalnik, miza, sten-
sko ogledalo.

Pohištvo iz železa,
otroške postelje in
vozički po vsaki
ceni.

Čudovito poceni za
hotela, vile in za
letovišča 52 gl.

MEMBRE DE JURY HORS CONCOURS

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali
brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE v ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU
vakar tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje
111-16 tu SPECIJALIST.

Odperto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezeryna zaklada
iznaša:

K 72.035

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

Denarni promet
v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 1/4% ali z 1% amor-
tizacijo, na menice pa
po 6%. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Uradije se v centrali
in v podružnici

vsak dan
od 8. do 12. ure dop.

in
od 2. do 6. ure pop.
izvemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120-14